KIGKURREN – ISLANDS BRYGGES NYE PLADS

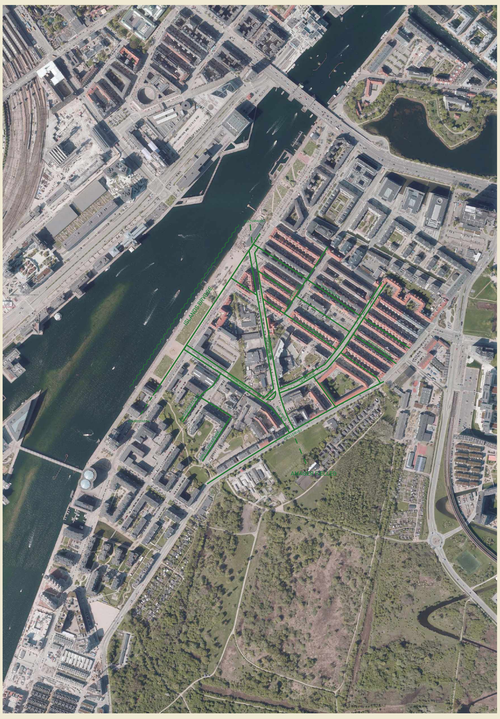

Amager Vest Lokaludvalg & Islands Brygge Lokalråd har længe arbejdet for, at Kigkurren udvikles til et grønt område til glæde for bryggeboerne. Her kan du læse om områdets egenart og gå på opdagelse i Kigkurrens fortid og mulige fremtid.

Udarbejdet af
Ib Ferdinandsen, Arkitekt MAA

I samarbejde med
Amager Vest Lokaludvalg, Islands Brygges Lokalråd og Islands Brygges lokalhistoriske forening

AMAGER VEST LOKAL UDVALG

KIG FRA KIGKURREN[1]

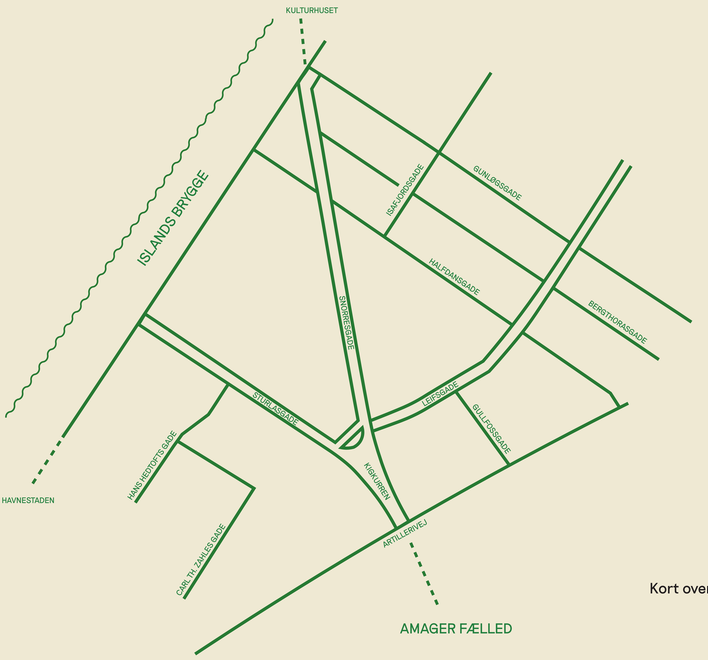

Kort over Kigkurren

Kigkurren har en central beliggenhed på Islands Brygge. Pladsen ligger mellem "det gamle" og "det nye" Bryggen mod nord og mod syd. Mod vest ligger Havneparken og Kulturhuset. Mod sydøst forbi Artillerivej er vi på vej ud mod Amager Fælled.

Kigkurren set fra Artillerivej. Foto: Ib Ferdinandsen

Hele byrummet Kigkurren (1) fylder et areal på størrelse med en fodboldbane – ca. 6000 m2. Pladsen består af en stor ensartet flade med brostensbelægning. Med en udvikling af området, kan der blive mulighed for et kig hele vejen rundt på de omkringliggende bygningsfacader. Området er i kommuneplan og lokalplan fastlagt til offentlige formål (2).

Kigkurren anvendes i dag primært som parkeringsområde. Omkring halvdelen af arealet anvendes til parkering. P-pladserne er ved afmærkede båse primært placeret på pladsens midterområde, hvilket hindrer oplevelsen af den unikke brolægning, samt selve pladsen som et spændende byrum.

Mange mennesker benytter eller besøger dagligt de mange institutioner og funktioner, som findes omkring Kigkurren, men selve pladsen er blot til gennemgang med cykel, bus eller bil.

Den tidligere bogtrykker i Snorresgade Foto: Ib Ferdinandsen

KIG FRA KIGKURREN MOD VEST
Fra Kigkurren er der udsyn ned til Havneparken gennem Snorresgade og Sturlasgade. Begge gadeforløb indeholder flere markante bygningsværker, der tidligere har tjent industri- og håndværksformål, men nu renoveret og omdannet til nye formål. Blandt andet har vi Zeppelinerhallen og blyantsfabrikken "Viking" i Sturlasgade eller Hertz bogtrykkeri Snorresgade. Der er også et kig til Hans Tavsens Kirke på hjørnet af Halfdansgade.

Fra Kigkurren mod-Leifsgade Foto: Ib Ferdinandsen

KIG FRA KIGKURREN MOD NORD
Der ses gennem Leifsgades karakterfulde facader i det "gamle", tætte Islands Brygge. Markant fremstår fra Kigkurren den bevaringsværdige karré A/B Gullfoss fra 1927 tegnet af arkitekten Kay Fisker. I folkemunde kaldes bygningen "Sing-Sing". Herfra slår Leifsgade et "knæk" med videre udsyn mod Njalsgade.

Fra Leifsgade mod Njalsgade Foto: Ib Ferdinandsen

KIG FRA KIGKURREN MOD ØST
Fra Kigkurren kan man krydse Artillerivej og bevæge sig mod Amager Fælled, hvor der er ved at blive anlagt et nyt grønt bælte som indgang til Fælleden. På hver side af dette bælte realiseres nu planer om nye offentlige institutioner for børn og ældre samt et større område med skolehaver. Udenfor indgangen ligger på fælleden den bygningsfredede Ballonhangar, der netop er blevet restaureret og anvendes som en kommunal rideskole.

(1) Kigkurren var oprindeligt navnet på en bygning placeret ved Langebro. Den tjente militære formål. Herfra blev indsejlingen til Københavns Havn fra Køge Bugt og Kalveboderne overvåget for fjendtlige skibe.

(2) I en detaljeret plan for områdets realisering fremgår det, at
- Området fastlægges til offentligt fritidsområde (grønt anlæg og sti)
- Der må kun opføres de for arealets anvendelse nødvendige bygninger
- Området skal efter nærmere godkendelse anlægges som offentligt grønt areal med en sti, som via det nedlagte sporareal forbinder Halfdansgade/gaden Islands Brygge med Kigkurren
- De store gadetræer på Kigkurren må ikke beskæres eller fældes uden nærmere godkendelse.

Lokalrådet peger også på, "at Kigkurren laves til en grøn plads, hvor man kan opholde sig og samtidig være en naturlig gennemgang til Amager Fælled".

BRYGGENS BYRUM

LEGEPLADSEN I LEIFSGADE
200-300 meter ned ad Leifsgade møder vi den eneste offentlige plads mellem Islands Brygges 5-6 etagers boliger. Pladsen er noget mindre end Kigkurrens areal, men er fuldt udnyttet til leg og ophold. Omkring pladsen, i gadeplan og i kælderlokaler, er der indrettet butikker og caféer. Der er plantet trærækker, som nu gør pladsen til en attraktiv grøn oase. Den bemandede legeplads er et aktivt mødested midt på Bryggen, som mange bryggeboere i alle aldre bruger. Det peger oplagt på behovet for en ny plads – som kunne være en 'Kigkurrens Plads'.

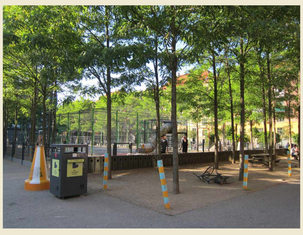

Legepladsen ved Leifsgade. Foto: Ib Ferdinandsen

Pladsen i Leifsgade rummer også ét af København Kommunes underjordiske parkeringsanlæg. Det ligger 200 meter fra Kigkurren og har plads til 400 biler, ofte med stor ledig kapacitet. Anlægget har frigivet plads til, at byrummene kan bruges til andet end parkering.

FUNKTIONER OMKRING KIGKURREN.
Omkring Kigkurren huser de mange smukke bygninger – hvoraf flere er bevaringsværdige – udadrettede serviceerhverv, samt institutioner og uddannelsestilbud for børn, unge og ældre (3). Hertil er der mange tilbud til fremme af helse, sundhed og motion.

Den tidligere tobaksfabrik. Foto: Ib Ferdinandsen

I den markante bygning med facade mod nord i Kigkurren – oprindeligt 'De danske tobaks- og cigarfabrikker' – udfolder små kreative service- og håndværksvirksomheder og iværksættere sig. Et særligt forløb med mange kreative virksomheder opleves i et langt gårdforløb fra Kigkurren ud for Sturlasgade nr 14 (4).

Gårdmiljøet i Sturlasgade 14. Foto: Ib Ferdinandsen

Hvor den lave bygning Ørkenfortet tidligere lå, med Akademiet for Utæmmet Kreativitet, en gøglerskole og værksteder for kunsthåndværk, er der nu en Fitness World. Ved nybyggeriet opstået en "lomme" i Kigkurrens byrum, der er er taget i brug til parkering med 16-20 afmærkede p-pladser kun til privat brug.

HESTEDROSCHEGRUNDEN
I 2017 blev Københavns Hestedrosche revet ned og foretagendet eksisterer ikke længere. Grunden er ejet af Københavns Kommune som et reserveareal til institutionsbyggeri. Grunden huse-de stalde og grej til kørsel rundt i byen med droscher. Lyden af de hestetrukne vogne i Bryggens gader var en del af bydelens puls. Men hestedroscherne var også kendt i gadebilledet inde centralt i København. Turister, brudepar og borgere i København nød ture rundt i byen.

Hestedroschen var i brug indtil 2017. Foto: Keld Graugart

HVOR BUSSERNE VENDER
Kigkurren er historisk set stoppe- og vendested for hovedstadens busdrift, beliggende i yderkanten af Bryggens knap hundrede år gamle boligkarreer og byliv. Sporvogn linje 4 havde endestation for enden af Isafjordsgade overfor Hans Tavsens Kirke. Det var livsnerven mellem Bryggen og Amager, samt resten af byen på den anden side af Langebro.

Linje 40 fra Kigkurren til Strandboulevarden. Foto: Torben Liebst

Linje 4 blev nedlagt i 1955 og omlagt til busdrift, dengang med linje 40 til og fra Kigkurren som den ny linje. En begrundelse for sporvognenes nedlæggelse var, at der på Langebro ikke var plads til sporvognes svingbaner op og ned ad Thorshavnsgade af hensyn til den stigende biltrafik. Den sidste af Københavns sporvogne raslede gennem gaderne i 1972.

Bygning til buschauffører på hjørnet af Kigkurren/Snorresgade. Bygningen er nedrevet og grunden er nu en del af Droschehaven. Foto: Keld Graugart

I dag og fremover vil Kigkurren fortsat være endestation og stoppested for busser mellem Islands Brygge og blandt andet til Hovedbanegården og videre.

GRØNNE OMRÅDER TIL DE NYE BRYGGEBOERE
Den tidligere største industrivirksomhed i området syd Kigkurren var Dansk Soyakagefabrik. Ved et dramatisk uheld i 1980 sprang soyakagefabrikken i luften og området lå i ruiner mange år frem.

Der er nu ved oprydning og byomdannelse og ved genbrug af mange gamle historiske fabriksbygninger skabt Havneparken og boligområdet Havnestaden. Cirka 6000 nye bryggeboere er flyttet ind i de boligerne og området er snart fuldt udbygget helt ud til Nokken. Hele Bryggens folketal er dermed blevet mere end fordoblet. Andelen af børn i bydelen er den største i København.

Med byudviklingen har Kigkurren fået en central placering inde midt i Bryggens bebyggelser, fra Havneparken til Amager Fælled og fra Langebro til Nokken. Kigkurren er en et oplagt sted at anlægge en ny grøn plads for ophold og aktiviteter. Amager Vest Lokaludvalg og Islands Brygges Lokalråd samarbejder om at gøre pladsen attraktiv som et tiltrængt opholdssted. På næste planche kan du læse om nogle af tankerne og planerne for Kigkurrens fremtid.

(3) Islands Brygges Lokalråd har i 2019 opgjort antallet af institutioner og pladser i Snorresgade:

Leifgården	109 ældreboliger
Børnehuset Gullfossgade	39 børn

Behandlingsskolerne ADHD, Autisme og Udviklingshæmmede

Snorretoppen	250 børn
Børnehuset Bryggen	93 børn
STU Akademiet Unge med Autisme	

Med igangværende byggeri på Artillerivej 69 forventes pladser til:
180 pladser til børnehave og vuggestue

(4) Gårdforløbet i Sturlasgade 14
Det lange, unikke gårdforløb i Sturlasgade var oprindeligt opstået på begge sider af Amagerbanens afgrening ind i området fra havnen ved Halfdansgade og ind over Sturlasgade. Området indeholder en mangfoldighed af små og større kreative virksomheder. Der huses i gården omkring 30 virksomheder.

Banetraceet er i gældende planlægning udpeget til et stiforforløb, som fra Sturlasgade kan knyttes til Kigkurren.

AMAGER VEST LOKALUDVALG

DET GRØNNE MØDESTED

DROSCHEHAVEN
1:200

Planskitse til Droschehavens anvendelse. Af Arne Cermak Nielsen, Arkitekt MAA

KLIMASIKRING SOM LØFTESTANG
Klimaforandringer og temperaturstigninger fører til hyppigere tilfælde af skybrud og monsterregn. Vi har erfaret, hvordan dette hærger rundt om i verden. I Danmark og København vil påvirkningen især stamme fra vandstigninger i omkringliggende farvande og øgede mængder af nedbør.

Københavns kommunes klimasikringsplan involverer Kigkurren. Der er skitseret en skybrudsvej gennem Artillerivej på strækningen fra Sven Aukens Plads, der skal lede de stigende vandmængder fra monsterregn under Kigkurren mod Københavns Havn.

Inspirationen kan komme fra den nyrenoverede 'Enghaveparken' på Vesterbro. Den er udnævnt til Københavns største og mest spændende klimaprojekt, som siden genåbningen i 2019 har modtaget flere priser. Et stort område i parken er en forsænket plads, der rummer mange aktiviteter. Samtidig er det et forsinkelsesbassin for store vandmasser i tilfælde af skybrud og derved beskytter den omkringliggende bebyggelse.

KIGKURRENS FREMTID
Amager Vest Lokaludvalg og Islands Brygge Lokalråd har længe arbejdet for, at Kigkurren udvikles til et grønt område til glæde for bryggeboerne. Beboeraktiviteter, torvedage, caféliv og kulturelle begivenheder skal tydeliggøre mulighederne. Der er få bosiddende omkring pladsen og der kan udpeges delområder, hvor for eksempel små musikarrangementer ugenert kan finde sted.

Den gamle hestedroschegrund er nu stillet til rådighed for aktiviteter til glæde for Bryggens borgere, ansatte og besøgende i Kigkurren. Amager Vest Lokaludvalg og Islands Brygges Lokalråd samarbejder om at gøre grunden attraktiv som et tiltrængt opholdssted. Se planskitsen øverst, med idéer til grundens anvendelse og inventar.

EN PLAN FOR HELE OMRÅDET
På sigt kan man tænke mere helhedsorienteret for hele området omkring den gamle hestedroschegrund. I forbindelse med høringsarbejdet med Kommuneplan 2019 inviterede lokaludvalget og Islands Brygge Lokalråd borgerne til at give deres bud på en grønnere Kigkurren. Her kom 46 borgere – både børn og voksne – med konkrete forslag til, hvordan vi skaber en grøn forbindelse mellem Havneparken og Amager Fælled.

Lokaludvalget har gemt borgernes visionstegninger til den dag, hvor Københavns Kommunes politikere bevilger penge til en foranalyse af området. Foranalysen skal undersøge mulighederne for at omdanne Snorresgade, Sturlasgade og Kigkurren til grønne byrum og etablere en gennemgående stiforbindelse til gående og cyklende, så der bliver direkte forbindelse mellem Havneparken og Amager Fælled.

FORANALYSEN VIL INDEHOLDE

- En undersøgelse af planmæssige bindinger og trafikale forhold, herunder bilparkering.
- En registrering af fysiske forhold herunder egenartsanalyse, vandforhold (regnvand og skybrud), lednings- og geologiske forhold samt vurdering af eksisterende træer og anden bynatur samt opholdsmuligheder.
- Forskellige løsningsscenarier for området omkring Kigkurren og afdækning af konsekvenser for blandt andet bil og cykelparkering og trafikforhold.
- En tidsplan samt anlægs- og driftsøkonomi for løsningsscenarierne.

Er du interesseret i at vide mere? Følg med i arbejdet med Kigkurren på Facebooksiden 'Kigkurren på Islands Brygge' eller skrive en mail til arbejdsgruppen på kigkurren@islandsbryggeslokalraad.dk